CEA MAI NEIUBITĂ POETĂ (MIA CERNA)
The Most Unloved of Poetesses

Al. CISTELECAN, Professor Ph.D.,
"Petru Maior" University of Tîrgu Mureş

Abstract: The essay retraces the biography of Mia Cerna and analyzes the poems from her only published volume. The personal touch of the poetess is the lament of the lonely and unloved woman.

Keywords: Mia Cerna, Maria Florescu, Lugoj, Banat, unhappiness, frustration, lament, unshared love.

De nu exagerează (ceea ce se prea poate, că-i o fire cam plîngăreaţă), Mia Cerna a fost cea mai nefericită în amor dintre toate poetele române. Că va fi avut şi ea decepţii şi va fi suferit trădări, e lucru sigur, întrucît *Caier*-ul ei *de iubire*[1] e plin de asemenea reproşuri, lamentaţii şi incidente; dar acestea sunt temele - cu mai vioaie sau mai blîndă dialectică psihologică - mai tuturor poetelor din primele garnituri. La Mia situaţia e însă mult mai gravă, de nu gravă de tot; căci dacă poeta nu minte (şi-n orice caz, chiar dacă ea minte, poezia nu minte), e cea mai neiubită dintre toate femeile (române): "La geamul meu n-au răsunat în noapte/ Sfioase glasuri de vioară,/ Nici şoapte dulci, înăbuşite,/ Nu mi-au cerşit iubirea de fecioară…/ Doar mi-a cîntat vre-o mierlă tristă,/ Şi-mi susura pîrîu-n vale,/ Iar crinii-şi irosiau tămîia -/ Dar tu nu te iviai pe cale…//…// Am stat la geam o viaţă-ntreagă,/ Pîn' părul negru s-a albit;/ Pîn' inima mea cea fierbinte/ Şi buzele mi s-au răcit…/ Şi-atunci, înfrîntă mi-am plecat/ Genunchii, necuprinşi de tine,/ În faţa sorţii fără milă,/ Că nu m-a iubit nime, nime…" (*Pe mine nimenea nu m-a iubit*). O viaţă trăită-n aşteptare zadarnică, tot cu ochii pe fereastră, e, desigur, o paradigmă dezolantă absolut. Aici nici nu mai e vorba de lirismul "didonic" al lui Vladimir Streinu, ci de soartă şi mai crudă. Căci Mia a fost părăsită dinainte de a fi întîlnită, părăsită cumva metafizic. Fireşte, aşa un destin crudel e croit numai pentru poezie, căci în viaţa civilă Mia a fost o lugojancă activă, o lugojancă de prim-plan. O chema, de fapt, Maria Florescu şi era profesoară. S-a născut la 18 ian. 1883, în Labaşinţ (Arad), dar s-a mutat repede cu familia (taică-său era notar şi făcea şi el versuri "satirice" şi de la el, zice Gheorghe Luchescu, a moştenit Mia talentul)[2] lîngă Lugoj, la Coştei (a murit la Lugoj, în 1940). La Coştei a fost frumos, ba chiar minunat, căci, zice ea, aici a crescut "în parfumul violetelor, smirna salcîmilor şi vîjîitul apelor din parcul canalului Bega." La flori a rămas sensibilă, le

[1] Mia Cerna, *Caier de iubire.* Versuri, Tipografia Naţională, Lugoj, 1929.

[2] Toate datele biografice sunt luate de la Gheorghe Luchescu, *Lugojul cultural-artistic. (Tradiţie şi contemporaneitate*), Timişoara, 1975, pp. 62-63. Dicţionarele, inclusiv cel al *Scriitorilor din Banat,* au pierdut-o pe nefericita Mia. Dar ce s-o mai căinez eu degeaba pe Miuţa, cînd pînă şi un critic şi istoric literar de maximă galanterie (şi încă lugojan!... dacă-şi poate imagina cineva aşa ceva!!) cum e Cornel Ungureanu o trece sub definitivă tăcere în chiar cartea unde ar fi putut avea şi ea norocul să fie pomenită: *Geografia literaturii române, azi.*, IV, *Banatul,* Editura Paralela 45, Piteşti, 2003. Uneori îţi vine să crezi că istoricii literari – iar criticii şi mai şi – n-au pic de suflet.

BDD-A23342 © 2013 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:55 UTC)

împleteşte mereu în versuri, dar peisagistică nu prea face, ceea ce nu e în obişnuinţa ardelencelor, devotate desenatoare de plaiuri - cu drag, hărnicie şi nostalgie. Face şcoala primară în Coştei, iar studiile secundare la Arad şi Sibiu. Inspiraţia o prinde întîia oară la Băile Herculane, de unde, zice Luchescu, şi pseudonimul, iar Tiberiu Brediceanu o îndrumă spre *Luceafărul* sibian, unde şi debutează.[3] Cu vremea mai publică şi-n *Drapelul* lugojan (unde a fost şi redactor), în *Semenicul* (tot lugojan), *Cosînzeana*, dar şi-n reviste – zice tot Luchescu – din Bucovina, devenind, după Floriţa-Seracin, "cea mai apreciată poetă bănăţeană a timpului".[4] Un titlu meritat, desigur, şi necontestat, mai ales că nu prea erau alte bănăţence de poezie care s-o rivalizeze. Poeziile strînse-n sertar (aşa s-ar înţelege din *Versurilor mele*: "V-am aruncat ca pe vitregi,/ Copii ai sbuciumului meu,/ În fundul unui scrin -/ Dar anii care au trecut/ Au pus durerii stăvilar/ Şi dorului alin" etc.; s-ar părea că Mia ţinea de estetica oarecum curativă; oricum, versurile merg în pas cu pasiunea şi se opresc atunci cînd aceasta se stinge) ies în volum în 1929, cînd, după Luchescu, primeşte un ajutor de la Goga (poate nu de la el din buzunar, ci doar prin intermediul lui; deşi, dacă-ntr-adevăr volumul "a fost mult preţuit de Octavian Goga", cum zice Floriţa-Seracin,[5] n-ar fi exclus). Mia a rămas, însă, modestă şi după debutul editorial.[6] Şi nici nu prea mai scrie poezie, căci se reprofilează pe proză/poveşti (din care scoate cîteva volume – *Bătălia Împăratului Frunză Verde,* Lugoj, 1936, *Inel-Irinel şi Domniţa Iconiţa*, I, Timişoara, 1938, *Galbănul Împăratului,* Poveşti, II, Timişoara, 1938) şi pregăteşte – dar nu mai apucă să publice – o culegere de nuvele şi povestiri – *Clopoţeii amintirilor.*[7] Cu un cuvînt bun, de la Luchescu citire, "prin tot ce a realizat, Mia Cerna şi-a cucerit un loc în literatura română din Transilvania, alături de Maria Cunţan, cu care împarte un premiu al revistei *Luceafărul*"[8] (cel din Sibiu, desigur, nu cel din Timişoara, al lui Aurel Cosma jr.). Mia n-a lipsit, fireşte, din viaţa culturală a Lugojului, fiind activă la festivităţi şi-n Astra. În 1939, la concertul comemorativ Eminescu, organizat de Astra lugojană, recită şi ea din poet (inclusiv în germană; are cîteva traduceri din germană şi-n volum),[9] iar în cadrul Adunării generale a Astrei bănăţene (ţinută tot în 1939 la Lugoj), prezintă expoziţia organizată de Camera Agricolă Severin.[10] Era, aşadar, reprezentantă şi reprezentativă pentru oraş. Din păcate, nu la fel de reprezentativă a fost şi cartea ei de poezii, nu prea comentată, ca să folosesc un eufemism.[11] Fireşte, la moartea ei se declamă, cu cinismul tardiv obişnuit, mari regrete pentru "atîta bogăţie de suflet, atîta talent, atîta frumuseţe interioară."[12]

Fiind atît de neiubită, Mia adună, desigur, frustrări. Dar nu şi ranchiune, căci e suflet eminamente bun. Chiar dacă nu are admiratori, ea se consolează cu visarea de iubire, nu fără

[3] Cf. Dan Floriţa-Seracin, "Scrisul românesc în Banat", în *Neamul românesc*, nr. 9/2011.
[4] Idem.
[5] Ibidem.
[6] Cel puţin aşa rezultă din dedicaţia pe exemplarul trimis Elenei Farago, unde semnează "o prea modestă soră". Cf. Gabriela Braun, Mariana Leferman, *Autografe şi dedicaţii în colecţiile Bibliotecii judeţene "Alexandru şi Aristia Aman",* 1834-1946, Craiova, 1998.
[7] Cf. Gheorghe Luchescu, *op. cit.*
[8] Idem.
[9] Constantin Tufan Stan, *Laurian Nicorescu – compozitorul şi artistul liric*, Editura Anthropos, 2008, p. 32.
[10] Dumitru Tomoni, *Adunările generale ale regionalei "Astra bănăţeană" (1937-1948)*, în *Analele Banatului.* Serie nouă. Arheologie. Istorie., XVIII, 2010, Editura Mega, Cluj, 2010, p. 279.
[11] Totuşi, Rus Raul Ionuţ, care a inventariat arhiva familiei de cărturari bănăţeni Cosma, zice că a găsit un articol scris de Aurel Cosma jr. despre Mia; nu ştiu însă dacă l-a şi valorificat. (cf. site-ul Arhivelor Naţionale).
[12] *Societatea de mâine,* nr. 2/1940 (reproduce necrologul din *Dacia* timişoreană).

BDD-A23342 © 2013 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:55 UTC)

a-şi arăta oarece dispreţ (cine ştie cît de sincer) faţă de succesele de frivolitate şi de salon ale ”celorlalte”: ”…// A voastră-i viaţa strălucită!/ Noroc aveţi îmbelşugat./ Vi-a rîs la leagăn fericirea,/ Dar suflet soarta nu vi-a dat…/ În inimi voi treziţi fioruri/ Din vanitoasă emulare,/ Vă măgulеşte linguşirea…/ Dar să iubiţi nu ştiţi nici care!...// A mea-i visarea fermecată/ Din dulce amurgit de seară,/ Şi dorurile neîmplinite/ Cu toată sfînta lor povară…// Ursite-mi sunt dureri şi lacrimi -/ Dar dragostea mea e cîntare!/ Şi rugăciunea mea e rugă -/ Iar resemnarea jertfă mare…” (*Celorlalte*). Cu siguranţă Mia şi-ar fi dorit ca dragostea să fie după merite şi virtuţi – iar de-ar fi fost aşa, ea era prima iubită (şi cea mai iubită), căci e plină de merite (inclusiv merite de sensibilitate). Dar cum şi pe-atunci dragostea tot oarbă şi proastă era, virtuţile Miei nu sunt răsplătite nicidecum; ba nici măcar nu sunt băgate-n seamă. Cu toate astea, ea nici măcar ingratului care o ignoră şi căruia-i umblă ochii după altele nu-i face reproş; ba din contră, îi face binecuvîntări: ”Tu, cel care nu m-ai iubit,/ Să fii tu binecuvîntat!/ Să nu cunoşti ce-i nepăsarea/ Făpturei cui te-ai închinat…/ Iubit să fii şi să iubeşti/ Cu sufletul întreg, senin,/ Şi să nu guşti îndurerat/ Din al trădărilor venin…// Eu ţi-am ieşit pe-al vieţii drum/ Vestală-n haină lungă, albă -/ Opaiţ de văpaie-n suflet,/ Din nevinovăţii o salbă…/ Dar tu treceai ca aiurit/ Cătînd în zarea-mpurpurată/ Vedeniile altui vis:/ Iubeai pe-o altă, dalbă fată…” etc. (*Celui care nu m-a iubit*). (Sau, şi mai răspicat: ”Aşi vrea să te mai întlnesc odată/ Pe tine, care m-ai trădat,/ Şi-ai fost atît de crud cu mine,/ De atîtea ori m-ai înşelat//…// C-aşi vrea ca să te iert, iubite…” etc. – *Iertare*). *La poesia del perdono* e nota cea mai personală a Miei. Fireşte că, deşi bună la suflet şi iertătoare peste măsură, suferinţele tot se strîng şi, oricît de tăinuite (de fapt, tocmai din această cauză), ele devin singura materie de vers a Miei: ”Dece doriţi voi ca să cînt,/ Cînd fiecare al meu cuvînt/ Vă povesteşte de-o durere/ Purtată tainic, în tăcere…/ Şi fiecare vorbă-a mea/ Vă povesteşte-o jale grea…” (*Prietenilor mei*). Ca şi alte ardelence rănite grav în amor (şi toate-s rănite dureros), şi Mia înţelege poezia ca plînset de inimă, ca robinet de durere. Spre deosebire însă de ele, care şi-au făcut iluzii şi apoi au căzut în decepţii adînci, Mia are preştiinţa suferinţei, a dramei din nepotrivire: ”…// Cîntecele mele toate/ Le-am pornit dintr-un dor mare -/ Şi-am ştiut că nu se poate/ Să urmezi a lor chemare…” (*Am ştiut că nu se poate*). E drept că nici nu putea pune capac definitiv şi aprioric acestui ”dor mare”, întrucît el era de-a binelea vulcanic şi, odată slobozit (altfel decît prefăcut în vers), ar fi făcut prăpăd: ”Dorul meu înlănţuit/ De-ar putea ca să pornească,/ Focul lui pîrjolitor/ N-ar putea să-l potolească/ Apele din lumea-ntreagă -/ Numai tu c-o vorbă dragă…” etc. (*Numai tu*). Visuri, însă, tot îşi face (nu era încotro), cu toate că soarta i le seceră pe rînd: ”Atîtea visuri mi-au murit:/ Plăpînde flori de primăvară./…// Şi după toate-am plîns amar,/ Că fiecare mi-a luat/ Din suflet cîte-o bucăţică -/ Tot mai sărac mi l-au lăsat./ Dar cel din urmă, cel mai drag,/ Cînd s-a-mplinit şi el să plece/ El a luat cu sine tot -/ Mi-e sufletul pustiu şi rece…” (*Atîtea visuri*). Nu de tot pustiu însă, căci de blestemul iubirii nu scapă nici cînd furtuna se potoleşte şi Mia se mai calmează şi resemnează: ”Atîta mi-a rămas şi mie/ Din visurile tinereţii:/ O dragoste neprihănită/ Ca-ntîia rază a dimineţii./ Dar focul ei n-a fost ursit/ Să crească-n miazăzi de vară -/ Că n-a putut ca să trăiască…/ Dar nici nu poate ca să moară…” etc. (*Atîta mi-a rămas*). Din aşa calvar de sentiment numai natura o mai înviorează şi-o mai readuce la viaţă: ”Ca ciripit (scuze, dar Mia nu-şi face mari probleme din asemenea accidente, destul de frecvente) sfios de paseri/ Adus de vîntul cald de seară,/ Simt cum în suflet îmi învie/ O nouă, dulce primăvară” etc. (*Înviere*). Fireşte că dorurile o chinuie mereu, aşa că Mia desenează cu gingăşii o intensă lirică a dorinţei: ”Şi-aş vrea să fii colea,

BDD-A23342 © 2013 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:55 UTC)

aproape…/ S-ating închisele-ţi pleoape/ Cu buzele-mi tremurătoare -/ Şi părul brun cu bucle dese/ Să-l răscolesc cu mîini uşoare…” (*Dor*). Cu cît mai frustrată cu atît mai aprinsă, dorinţa face metafore în lanţ: ”Precum în codru iedera tremurătoare/ Cu braţe dornice înlănţuie stejarul:/ La pieptul tău aşi vrea s-atîrn o viaţă,/ Uitîndu-mi nenorocul şi amarul…” etc. (*La pieptul tău*). Totul e însă în zadar, căci nepotrivirea e dramatică: ”Iubirea mea e floarea parfumată/ A liliacului involt de Maiu -/ E cea mai mîndră de pe plaiu!/ Mireasma ei te farmecă şi-mbată…// A ta-i primulă incoloră/ Timid ieşită de sub gheaţă,/ Tînjeşte, biata, fără viaţă,/ Cu moartea fără vreme-i soră…” etc. (*Două iubiri*). Ce-i drept, Mia se plînge tot timpul de nefericire, dar, dacă poeziile sunt jurnal onest, uneori cunoaşte şi oarece beatitudini, aproape absolute prin intensitate: ”Dac-ar cunoaşte-o împăraţii/ Ne-ar porunci să le-o dăm lor…/ Iar cei bogaţi ne-ar cumpăra-o/ Cu aurul lor sclipitor…/ Iar cei săraci în rugăciune/ Ar cere-o Tatălui din cer – Şi cei viteji ne-ar cuceri-o/ Cu ploaia gloanţelor de fer…” (*Iubirea noastră*). Lucrurile nu merg însă bine pe partitura împlinirii, căci e o iubire vinovată şi conştiinţa creştină n-o lasă pe Mia să se aventureze şi abandoneze: ”Mă-nneacă învinuire grea:/ Iubirea mea, iubirea mea,/ Cu tot avîntul tău curat/ Tu nu eşti alta, ci păcat.// În sbucium greu, în sbucium mare/ M-opresc la mijloc de cîntare:/ Ţi-e viersul dulce, fermecat,/ Iubirea mea, dar eşti păcat…” etc. (*Păcat*). Cum scrupulele reprimă şi această dragoste vinovată, Mia redevine martira decepţiilor şi frustrărilor: ”Mi-e sufletul pustiu ogor,/ În care flori nu mai înflor…/ Iar cele cari au înflorit/ Aveau potirul otrăvit…// Aveau mirosul fermecat:/ Dulceaţa lui m-a îmbătat/ Şi-n urmă i-am simţit amarul -/ O, ce cumplit a fost paharul!” etc. (*Plîns*). Nu-i de mirare, după atîtea istorii de frustrare, că Mia se vede îngropată în singurătate şi întunecime: ”…// Şi după car la căpătîiu,/ Venea sărmana, cea dintîiu,// Cernită-n văl, înlăcrămată,/ Iubirea mea de altădată…// …// Şi-n urmă nimeni… Doar steluţe/ Tot aprindeau la luminuţe…// Şi noaptea-n largu-i infinit/ Drapele negre a fîlfîit,// De-a pus zăbranic peste stele/ Şi peste gîndurile mele” etc. (*Cortegiu funebru*). Reveria funebră, plină de autocompătimire, pune punct unui chin eminent de amor (chiar cu ea se încheie *Nopţi*-le *de argint*, primul din cele trei cicluri).

Mia nu-i însă doar poeta propriei suferinţe. Şi ea resimte obligaţia de a participa la post-coşbucianismul ardelencelor, aşa că redactează pe ritmuri populare sau coşbuciene numaidecît un ciclu de nostalgii şi reverii rurale – *Sub vraja satului*. Cînd e coşbuciană, e coşbuciană de tot: ”În zori de zi, pe lîngă noi/ Te văd că treci de vale…/ Deschid oblonul dinspre drum/ Doar te opreşti în cale…/ Dar nu-ntîlnesc privirea ta/ Şi mă cutremur toată -/ Închid, deschid, nu ştiu ce fac,/ Şi fug pînă la poartă…” etc. (*În zori*). Face, desigur, şi poezie de eveniment patriotic (în ciclul final, *Pro patria*), unde recită ca Aron Cotruş: ”Cutremuratu-s-au Carpaţii/ Cu vîrfurile de zăpadă,/ Şi stîncile descremenite/ Rostogolitu-s-au să cadă…/ Iar brazii seculari învie/ Ca să se mute mai la vale,/ Ca între noi şi fraţii noştri/ Nimic să nu mai stee-n cale…” etc. (*Cîntec de biruinţă. Alba-Iulia 1918*). Ba chiar şi poezie strict ocazională (cum e *Stăpînei noastre*, cu prilejul primei vizite a reginei Maria în Banat, la 4 oct. 1925; dar chiar i-au trebuit reginei Maria – tocmai ei! – şapte ani pentru a vizita o provincie cîştigată? Cam mult). Mia e, deci, într-un fel, o profesionistă a versului, deşi pătimirea e inspiraţia ei decisivă.

BDD-A23342 © 2013 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:55 UTC)